

RIKSDAGENS SVAR 310/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till klimatlag

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till klimatlag (RP 82/2014 rd).

Beredning i utskott

Miljöutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (MiUB 22/2014 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

Riksdagen förutsätter att genomförandet av klimatlagen inte ökar den administrativa bördan för medborgare, företag eller jordbrukare, utan endast styr och koordinerar myndighetsverksamheten för att målen ska nås.

Riksdagen har antagit följande lag:

Klimatlag

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte och mål

Syftet med denna lag är att

1) fastställa ramarna för planeringen av Finlands klimatpolitik och uppföljningen av genomförandet av den,

2) effektivisera och samordna de statliga myndigheternas verksamhet när det gäller planering och uppföljning av verkställigheten av åtgärder som syftar till begränsning av och anpassning till klimatförändringen,

3) utöka riksdagens och allmänhetens möjligheter att delta i och inverka på planeringen av Finlands klimatpolitik.

Målet med lagen och planeringssystemet för klimatpolitiken är att

1) bidra till att säkerställa att de åtaganden fullgörs som gäller minskning och övervakning av växthusgasutsläpp och som följer av de avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning,

2) minska antropogena växthusgasutsläpp i atmosfären, genom nationella åtgärder bidra till att begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den.

2 §

Tillämpningsområde

Denna lag innehåller bestämmelser om de statliga myndigheternas uppgifter vid utarbetan-

det av klimatpolitiska planer och säkerställandet av att dessa verkställs.

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om begränsning av eller anpassning till klimatförändringen ska bestämmelserna om dessa frågor i andra lagar iakttas.

Bestämmelser om de växthusgasutsläpp som omfattas av utsläppshandelssektorn och om åtgärder för att minska dem finns i lagen om utsläppshandel (311/2011), lagen om handel med utsläppsrätter för luftfart (34/2010) och lagen om användning av Kyotomekanismerna (109/2007).

3 §

Verkningar för annan planering och annat beslutsfattande

De planer som utarbetats med stöd av denna lag ska, så som det föreskrivs särskilt om dem i någon annan lag, beaktas vid sådan planering och sådant beslutsfattande enligt annan lagstiftning som gäller åtgärder för minskning av växthusgasutsläpp, begränsning av klimatförändringen och anpassning till klimatförändringen.

4 §

Åtgärder som främjar begränsningen av och anpassningen till klimatförändringen

Statliga myndigheter ska i sin verksamhet i den utsträckning det är möjligt främja genomförandet av de planer som avses i denna lag.

5 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *växthusgas* koldioxid, metan, dikväveoxid, fluorkolväten, perfluorkarboner, svavelhexafluorid, kvävetrifluorid och andra gasformiga beståndsdelar i atmosfären, både naturliga och antropogena, som absorberar och återkastar infraröd strålning, så som det anges i de gällande internationella åtaganden som binder Finland,

2) *klimatförändring* en förändring av klimatet som är direkt eller indirekt hänförlig till mänsklig verksamhet, som ändrar sammansättningen av den globala atmosfären och som går utöver naturliga klimatvariationer som observerats under jämförbara tidsperioder,

3) *begränsning av klimatförändringen* hindrande av antropogena växthusgasutsläpp från att uppstå och komma ut i atmosfären samt lindring eller avhjälpande av klimatförändringens effekter i övrigt,

4) *anpassning till klimatförändringen* åtgärder genom vilka man förbereder sig på och anpassar sig till klimatförändringen och dess effekter samt åtgärder med hjälp av vilka man kan dra nytta av de effekter som har anknytning till klimatförändringen,

5) *politiska åtgärder* åtgärder som utförs av statliga myndigheter och som påverkar växthusgasutsläppen och anpassningen till klimatförändringen,

6) *nationellt system för inventering av växthusgaser* det nationella inventeringssystem som avses i artikel 3.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 525/2013 om en mekanism för att övervaka och rapportera utsläpp av växthusgaser och för att rapportera annan information på nationell nivå och unionsnivå som är relevant för klimatförändringen och om upphävande av beslut nr 280/2004/EG,

7) *nationellt system för rapportering av politiska åtgärder* det system för politiska strategier och åtgärder och prognoser som avses i artikel 3.15 i den förordning som nämns i 6 punkten,

8) *utsläppshandelssektorn* de i 2—5 § i lagen om utsläppshandel avsedda utsläpp som faller under den lagens tillämpningsområde samt de i 2 § i lagen om handel med utsläppsrätter för luftfart avsedda utsläpp som faller under den lagens tillämpningsområde,

9) *den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln* de växthusgasutsläpp som avses i artikel 2.1 i Europaparlamentets och rådets beslut nr 406/2009/EG om medlemsstaternas insatser för att minska sina växthusgasutsläpp i enlighet med gemenskapens åtaganden om minskning av växthusgasutsläppen till 2020.

6 §

Planeringssystem för klimatpolitiken

Planeringssystemet för klimatpolitiken enligt denna lag består av följande delar:

- 1) en långsiktig klimatpolitisk plan,
- 2) en klimatpolitisk plan på medellång sikt som grundar sig på beräkningarna i och målen för den plan som avses i 1 punkten,
- 3) en nationell plan för anpassning till klimatförändringen.

Syftet med planeringssystemet för klimatpolitiken är att lägga fast målen för minskning av växthusgasutsläpp och anpassning till klimatförändringen samt de åtgärder som behövs inom olika förvaltningsområden för att uppnå målen, så som det närmare föreskrivs nedan.

Målet med planeringssystemet för klimatpolitiken är att det ska bidra till att säkerställa att de totala utsläppen av antropogena växthusgaser i atmosfären som tillräknas Finland till år 2050 har minskat med minst 80 procent jämfört med 1990 års nivå. Om det i ett internationellt avtal som är bindande för Finland eller i Europeiska unionens lagstiftning ingår ett mål för minskning av de totala utsläppen av växthusgaser till 2050 som avviker från ovannämnda mål, ska det långsiktiga mål för minskning av utsläpp som ingår i planeringssystemet basera sig på det. I planeringen av anpassningen till klimatförändringen är målet att främja hanteringen av de risker som klimatförändringen orsakar och den branschspecifika anpassningen till klimatförändringen.

I utarbetandet av de klimatpolitiska planerna är målet att på ett kostnadseffektivt sätt sträva efter att både begränsa klimatförändringen och anpassa sig till den. De mål och åtgärder som gäller begränsning av och anpassning till klimatförändringen ska i planerna fastläggas utifrån vetenskapliga fakta så att hänsyn tas till klimatförändringens framskridande, dess sannolika positiva och negativa effekter, faror och risker i anslutning till den samt möjligheter till förhindrande av olyckor och begränsning av deras skadliga verkningar. I den planering som gäller jordbruksproduktion ska det säkerställas att de åtgär-

der som hör samman med begränsningen av klimatförändringen planeras och genomförs så att de inte äventyrar den inhemska livsmedelsproduktionen eller den globala livsmedelstryggheten.

Vid utarbetandet av de klimatpolitiska planerna ska hänsyn dessutom tas till

- 1) de skyldigheter som följer av internationella avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning,
- 2) den information som tagits fram genom det nationella systemet för inventering av växthusgaser och det nationella systemet för rapportering av politiska åtgärder,
- 3) aktuell vetenskaplig kunskap om klimatförändringen samt bedömningar av utvecklingen av den internationella klimatpolitiken och Europeiska unionens klimatpolitik,
- 4) miljömässiga, ekonomiska och sociala faktorer i enlighet med principen om hållbar utveckling,
- 5) nivån på och utvecklingen av tekniken för minskning av växthusgaser, begränsning av klimatförändringen och anpassning till den,
- 6) andra faktorer som är väsentliga för samhällsutvecklingen.

7 §

Långsiktig klimatpolitisk plan

Statsrådet ska minst vart tionde år anta en långsiktig klimatpolitisk plan för de viktigaste politiska åtgärder som riktas till utsläppshandelssektorn och den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln och som syftar till uppnåendet av de i 6 § 3 mom. avsedda långsiktiga mål som gäller minskning av växthusgasutsläpp samt begränsning av och anpassning till klimatförändringen.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. ska i den långsiktiga klimatpolitiska planen anges också följande omständigheter:

- 1) scenarier för växthusgasutsläpp fram till 2050 som baserar sig på de mål för minskning av växthusgaser som anges i 6 § 3 mom. samt centrala branschspecifika tillvägagångsalternativ

för att uppnå det långsiktiga målet för minskning av utsläpp,

2) en beskrivning av de internationella och europeiska klimatpolitiska förhållandena och utvecklingsutsikterna för dessa på lång sikt,

3) en uppskattning av utvecklingsutsikterna för metoder för minskning av växthusgasutsläpp ur finländsk synvinkel,

4) andra omständigheter som anses behövliga.

8 §

Nationell plan för anpassning till klimatförändringen

Statsrådet ska minst vart tionde år anta en nationell plan för anpassning till klimatförändringen.

Anpassningsplanen ska innehålla en risk- och sårbarhetsgranskning och handlingsprogram för anpassning inom olika förvaltningsområden enligt behov.

9 §

Klimatpolitisk plan på medellång sikt

Statsrådet ska en gång per valperiod anta en klimatpolitisk plan på medellång sikt. Planen ska innehålla ett åtgärdsprogram där det presenteras åtgärder för minskning av antropogena växthusgasutsläpp och begränsning av klimatförändringen inom den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln, samt bedömningar av utvecklingen av växthusgasutsläppen och de politiska åtgärdernas inverkan på den.

I det klimatåtgärdsprogram som avses i 1 mom. ska följande omständigheter anges:

1) de åtaganden att minska utsläppen av växthusgaser som följer av internationella avtal och av Europeiska unionens lagstiftning,

2) nuvarande politiska åtgärder för minskning av växthusgasutsläpp som riktar sig till den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln och en bedömning av hur verkningsfulla åtgärderna är,

3) sådana nya politiska åtgärder riktade till den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln som eventuellt behövs för att uppnå de mål för minskning av växthusgasutsläpp som anges i den i 7 § avsedda långsiktiga klimatpolitiska planen och de i 1 punkten i detta moment avsedda åtagandena samt en bedömning av hur verkningsfulla åtgärderna är,

4) andra omständigheter som anses behövliga.

I de bedömningar av utvecklingen av växthusgasutsläpp som avses i 1 mom. ska följande omständigheter anges:

1) uppgifter om hur Finlands totala utsläpp av växthusgaser har utvecklats sedan 1990,

2) uppgifter om hur utsläppen från utsläppshandelssektorn och den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln har utvecklats sedan 2005,

3) en uppskattning av hur de totala utsläppen av växthusgaser, och separat utsläppen från den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln, utvecklas under de 10—20 åren efter det att planen antogs, utifrån nuvarande politiska åtgärder,

4) en uppskattning av hur utsläppen inom den sektor som inte omfattas av utsläppshandeln utvecklas under de 10—20 åren efter det att planen antogs, utifrån nuvarande politiska åtgärder och de nya politiska åtgärder som avses i 2 mom. 3 punkten,

5) andra omständigheter som anses behövliga.

Den klimatpolitiska planen på medellång sikt ska till behövliga delar samordnas med planeringen av energi- och trafikpolitiken.

10 §

Beredningen av de klimatpolitiska planerna

Vid beredningen av de klimatpolitiska planer som avses i 7—9 § ska allmänheten ges tillfälle att bekanta sig med utkastet till plan och skriftligen framföra sin åsikt om den. Dessutom ska det begäras utlåtande om utkastet till plan av centrala myndigheter och sammanslutningar samt av det vetenskapliga sakkunnigorgan som avses i 16 §.

Bestämmelser om bedömningen av miljökonsekvenserna av de klimatpolitiska planerna finns i lagen om bedömning av miljökonsekvenserna av myndigheters planer och program (200/2005). När planerna utarbetas ska också deras ekonomiska och sociala konsekvenser samt övriga konsekvenser utredas i den omfattning som behövs.

11 §

Redogörelse till riksdagen

Statsrådet ska lämna riksdagen en redogörelse om en långsiktig klimatpolitisk plan enligt 7 § som statsrådet antagit. I redogörelsen ska vid behov ingå uppgifter om den nationella plan för anpassning till klimatförändringen som avses i 8 §.

Statsrådet ska lämna riksdagen en redogörelse om en klimatpolitisk plan på medellång sikt enligt 9 § som statsrådet antagit.

12 §

Uppföljning av genomförandet av de klimatpolitiska planerna

Statsrådet ska i tillräcklig grad följa upp genomförandet av de klimatpolitiska planer som avses i 7—9 § för att konstatera om man genom de politiska åtgärder som anges i planerna uppnår de mål för begränsning av och anpassning till klimatförändringen som anges i planerna. Utifrån uppföljningen fattar statsrådet vid behov beslut om ytterligare åtgärder som behövs för att uppnå målen.

Statsrådet ska följa upp huruvida det mål för minskning av utsläpp som avses i 6 § 3 mom. är tillräckligt utifrån den aktuella vetenskapliga kunskapen om hur klimatförändringen framskrider, samt för att säkerställa att målet överensstämmer med de åtaganden som följer av internationella avtal som är bindande för Finland och av Europeiska unionens lagstiftning.

Utfallet av den uppskattade utveckling av växthusgasutsläpp som ingår i de klimatpolitiska planer som avses i 7 och 9 § ska följas upp på basis av de uppgifter om Finlands växthusgasut-

släpp som årligen tas fram genom det nationella systemet för inventering av växthusgaser. I uppföljningen av planerna ska de uppgifter som tagits fram genom det nationella systemet för rapportering av politiska åtgärder dessutom beaktas.

Allmänheten ska ges tillräcklig information om resultaten av uppföljningen.

13 §

Ändring av de klimatpolitiska planerna

Statsrådet ska i enlighet med ett beslut enligt 12 § 1 mom. om ytterligare åtgärder ändra de klimatpolitiska planer som avses i 7—9 §. Vid ändringen av planerna ska det iakttas vad som i 10 § föreskrivs om förfarandet vid beredningen av planerna.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. kan de klimatpolitiska planer som avses i 7—9 § ändras också på grund av brister i uppgifter av liten betydelse som upptäckts i dem. Sådana ändringar kan göras utan att iakttas det förfarande som anges i 10 §.

14 §

Klimatårsberättelse

Statsrådet ska varje kalenderår sända riksdagen uppgifter om utsläppsutvecklingen och om hur de mål för minskning av utsläpp som ingår i den klimatpolitiska planen på medellång sikt enligt 9 § förverkligats och de ytterligare åtgärder enligt 12 § 1 mom. som krävs för att de ska uppnås (*klimatårsberättelse*).

Som en del av klimatårsberättelsen ska statsrådet vartannat år sända riksdagen de i 9 § 1 mom. avsedda uppgifter som gäller genomförandet av de politiska åtgärderna.

I klimatårsberättelsen ska minst en gång per valperiod i behövlig omfattning inkluderas en bedömning av hur tillräckliga och effektiva anpassningsåtgärderna enligt den anpassningsplan som avses i 8 § är, och vid behov en redogörelse för hur de planerade anpassningsåtgärderna har genomförts inom olika förvaltningsområden.

15 §

Myndigheternas uppgifter

Varje ministerium bereder den del av de i 7—9 § avsedda klimatpolitiska planerna som gäller det egna förvaltningsområdet och levererar de uppgifter som gäller förvaltningsområdet för den klimatårsberättelse som avses i 14 §. För samordningen och sammanställandet av de klimatpolitiska planerna svarar arbets- och näringsministeriet i fråga om den långsiktiga klimatpolitiska planen enligt 7 §, jord- och skogsbruksministeriet i fråga om den nationella planen för anpassning till klimatförändringen enligt 8 § och miljöministeriet i fråga om den klimatpolitiska planen på medellång sikt enligt 9 §. För sammanställandet av klimatårsberättelsen svarar miljöministeriet.

Styrningen och uppföljningen av verkställigheten av de planer som avses i denna lag åligger varje ministerium i fråga om det egna ansvarsområdet.

Statistikcentralen är ansvarsenhet för det nationella systemet för inventering av växthusgaserna.

Närmare bestämmelser om de myndighetsuppgifter som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Helsingfors den 6 mars 2015

16 §

Vetenskapligt sakkunnigorgan

Statsrådet ska tillsätta ett vetenskapligt och oberoende sakkunnigorgan som stöd för planeringen av klimatpolitiken och beslutsfattandet om den. Sakkunnigorganets namn är Finlands klimatpanel och dess uppgift är att för planeringen och uppföljningen av klimatpolitiken sammanställa och analysera vetenskaplig kunskap om begränsningen av och anpassningen till klimatförändringen. Sakkunnigorganet kan också utföra andra uppgifter som gäller framställandet av en kunskapsbas om klimatförändringen.

I sakkunnigorganet ska olika vetenskapsområden vara representerade. Sakkunnigorganets medlemmar utses för viss tid.

Närmare bestämmelser om det vetenskapliga sakkunnigorganets uppgifter och sammansättning får utfärdas genom förordning av statsrådet.

17 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den

20 .